

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва
імені С.Шевчука

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пластика (художній текстиль)

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність В3 Декоративне мистецтво та ремесла

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Декоративне мистецтво

(назва спеціалізації)

художньо-педагогічний факультет

(назва інституту, факультету,)

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма «Пластика /текстиль» для здобувачів вищої освіти за спеціальністю Декоративне мистецтво та ремесла.

Мова навчання українська

Розробник:

Токар І.В., старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва імені Степана Шевчука

Протокол від 25 вересня 2025 року № 8

Завідувач кафедри

Олена ВЛАСІЮК

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією художньо-педагогічного факультету

Протокол від 29 вересня 2025 року № 8

Голова навчально-методичної комісії

Олена ВЛАСІЮК

Структура програми навчального курсу “Пластика /художній текстиль”

1. Опис предмета навчального курсу “Пластика / художній текстиль”

Навчальний курс «Пластика/художній текстиль» складається з теоретичних та практичних занять. За період вивчення дисципліни у студентів розвивається об’ємно-творча уява на асоціативній основі, багатий матеріал для якої дають навколишні природні форми та твори мистецтва. Емоційно-художнє начало і раціонально-логічне мислення студентів у творчому процесі умовно можна поділити на три основні етапи:

1. уявлення конкретного завдання у просторі і об’ємі;
2. визначення ідеї та асоціативне переосмислення об’єкту; робота над ескізами;
3. реалізація ідеї у фактурному матеріалі; практичні вправи розвивають творчу фантазію та художньо-естетичну культуру студента.

“Пластика/художній текстиль”; підготовка бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчального курсу
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 10 Змістових модулів: 6 Загальна кількість годин: 300 Аудиторних: 100	Галузь знань: В “Культура, мистецтво та гуманітарні науки ” Напрямок підготовки: ВЗ “Декоративне мистецтво та ремесла” Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр декоративного мистецтва та ремесел»	Семестр: 2-8 Лекційні: 14 год. Лабораторні: 86 год. Самостійна робота: 200 год. Вид контролю: 3, 5, 7,8 – іспит

2. Мета курсу “Пластика/художній текстиль”

Курс дисципліни «Пластика/художній текстиль» розкриває основні закономірності побудови об’ємно-просторових композицій, допомагає оволодіти навичками роботи з різними текстильними матеріалами, глибоко розуміти народну творчість, її філософську основу, творчо експериментувати, знаходити нові форми зображення за рахунок інтерпретації народного мистецтва.

Головна мета дисципліни – навчити студентів перетворювати площину тканини в рельєф, надаючи йому при цьому необхідну пластику, в якій могли б гармонійно взаємодіяти окремі елементи і створювати цільну пластичну текстильну композицію.

Дисципліна формує загальні компетентності:

ЗК06. Здатність застосовувати базові знання та навички у практичній діяльності.

ЗК09. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Дисципліна формує фахові компетентності:

ФК 01.Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

ФК 04. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями .

ФК 05. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

ФК 06. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

ФК 07. Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача.

ФК 09. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

Програмні результати навчання

ПР01. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПР02. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПР06. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об’ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПР07. Відобразити морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об’єктів образотворчого, декоративного мистецтва, реставрації та використовувати існуючі методики реставрації творів мистецтва в практичній діяльності за фахом.

ПР08. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об’єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень;

аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРО9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПР 11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, технологічної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.

ПР 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності

3. Програма курсу «Пластика/художній текстиль»

Семестр	№п/п	Розділи курсу, теми	Кількість годин			
			Всього	Лекційні	Лаборат.	Самост. робота
	1	2	3	4	5	6
	1	Аплікація. Декоративне панно.	28	8	18	2
	2	Рельєфно-фронтальне декоративне панно.	38	2	16	20
	3	Організація простору за допомогою двох текстильних площин, розташованих між собою паралельно.	56	2	10	44
	4	Ансамбль одягу.	54	2	28	20
	5	Об'ємно-просторова текстильна композиція (фігура, макет).	90	2	58	24
	6	Об'ємно-просторова текстильна композиція. Завершення.	70	2	18	50
ВСЬОГО:			330	16	94	220

Змістовий модуль I.

Тема 1: Аплікація. Інтерпретація рослинного мотиву, пейзажу.

Першоджерела: замальовки з натури рослинного мотиву (пейзажу).

Завдання: відбір основних характерних рис мотиву, інтерпретація їх у декоративне площинне панно. Завдання передбачає організацію площини фактурними тканинами.

Декоративне панно виконується в техніці «аплікація».

Змістовий модуль II.

Тема 2: Рельєфне декоративне панно.

Першоджерелом може бути орнамент народного ремізного ткацтва, або килима, вишивки, писанки, елемент різьби по дереву, розпису кахлі, біоформи, мотиви природи.

Завдання: структура створюється на основі поєднання контрастних рельєфних форм. Використовуючи фактурні можливості монохромних матеріалів слід гармонійно поєднувати їх з основними рельєфними масами, створюючи цільну завершену композицію.

Змістовий модуль III.

Тема 3: Організація простору за допомогою двох текстильних площин, розташованих між собою паралельно.

Першоджерелом можуть бути мотиви природи (рослини, пейзаж), елементи народного мистецтва (ткацтво, вишивка, ткацтво, писанка, кахлі, розпис), архітектурні мотиви.

Завдання: вирішується проблема ілюзорного та реального прориву простору за рахунок фізичних (світло, фактура, колір) та пластичних (система низького та високого рельєфу, зв'язку двох площин) особливостей.

Змістовий модуль IV.

Тема 4: Ансамбль одягу.

Першоджерела: біоформи, стан природи, пори року, стилі в мистецтві, літературні образи, музичні твори тощо.

Завдання: образне вирішення теми, запропоноване викладачем. Процес створення образного костюму – пізнання дійсності від безпосереднього спостереження через абстрактне мислення до моделі. Стилізацію як поняття можна визначити як перетворення реалістичних природних форм при найбільшому художньому узагальненні з метою створення нової форми та елементів декору.

Змістовий модуль V.

Тема 5: Об'ємно-просторова композиція (фігура, макет).

Першоджерела: мотиви архітектури, природи, музичних інструментів, біоформ, народного мистецтва.

Завдання: об'ємна структура створюється на основі поєднання контрастних форм, фактур, матеріалів. Слід звернути увагу на цілісність форми, виділення акценту, гармонійного поєднання всіх складових частин композиції в єдине ціле.

Змістовий модуль VI.

Тема 6: Об'ємно-просторова композиція. Завершення. Виконання в матеріалі.

Завдання: об'ємна структура створюється на основі поєднання контрастних форм, фактур, матеріалів. Слід звернути увагу на цілісність форми, виділення акценту, гармонійного поєднання всіх складових частин композиції в єдине ціле.

4. Структура залікового кредиту курсу «Пластика/художній текстиль»

ТЕМА	Кількість годин, відведених на:		
	Лекц.	Лаборат заняття	Самост. робота
Змістовий модуль І.			
<p>Тема 1. Аплікація (панно).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Замальовки рослинного мотиву з натури. 2. Робота над ескізами. 3. Підбір тканин за кольором, фактурою, волокнистим складом. 4. Підготовка тканин: (при потребі) прання, прасування. 5. Підготовка картону. 6. Вирізання з тканин окремих частин композиції. 7. Приклеювання частин композиції на площину картону. 8. Експозиція до семестрового перегляду. 	8	18	2

Змістовий модуль II.			
<p>Тема 2. Рельєфно-фронтальне декоративне панно.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Робота над ескізами. 2. Підбір тканин. 3. Підготовка тканин для створення об'ємних форм.. 4. Обклеювання картону тканиною. 5. Фіксація об'ємних форм на площині. 6. Експозиція до семестрового перегляду. 	2	16	20
Змістовий модуль III.			
<p>Тема 3. Організація простору за допомогою двох текстильних площин, розташованих між собою паралельно.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Робота над ескізами. 2. Вибір матеріалу та техніки виконання. 3. Робота над конструктивним вирішенням. 4. Виконання в матеріалі площини. 5. Монтування текстильних площин. 6. Викінчення завдання. 7. Експозиція до семестрового перегляду. 	2	10	44
Змістовий модуль IV.			
<p>Тема 4. Ансамбль одягу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вибір теми. 2. Робота з візуальним матеріалом. 3. Робота над ескізами. Створення образу. 4. Вибір матеріалу та технік виконання. 5. Робота над конструктивним вирішенням (крій, макет при потребі). 6. Виконання одягу в матеріалі 7. Виконання одягу в матеріалі. 8. Виконання деталей костюму (ткацтво, батік, вишивка, в'язання, аплікація). 9. Викінчення ансамблю одягу. 	2	28	20

Змістовий модуль V.			
<p>Тема 5. Об'ємно-просторова текстильна композиція (фігура, макет).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вибір теми. 2. Робота над ескізами, замальовки з натури, або зі зразків народного мистецтва. 3. Робота з візуальним матеріалом. 4. Пошуки об'ємно-просторового вирішення. 5. Виконання в матеріалі деталей композиції (ткацтво, розпис, в'язання тощо). 	2	58	24
Змістовий модуль VI.			
<p>Тема 8. Об'ємно-просторова текстильна композиція. Завершення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконання в матеріалі деталей композиції (ткацтво, розпис, в'язання тощо). 2. Монтування частин композиції. 3. Експозиція до семестрового перегляду. 	2	18	50

5. Теми лекційних занять (14 годин)

1. Аплікація. Декоративне панно.

4 лекції

1. Вступна лекція. Постановка питання. Аплікація як одне з явищ об'ємно-просторової пластики.
2. Форма, колір, світлотінь в об'єктах художнього текстилю.
3. Мистецтво волокна. Технічні можливості.
4. Художня тканина – пластичні можливості. Експеримент як форма набуття мистецького досвіду. Рельєф. Типові ознаки різновидів рельєфів у скульптурі, різьбі. Рельєфна пластика у текстильному мистецтві.

2. Рельєфно-фронтальне декоративне панно.

1 лекція

1. Ритм в площинній та рельєфній композиції. Рельєф і типові ознаки різновидів рельєфів. Текстильний рельєф, створений за допомогою ритмічної побудови композиції. (Гра світло-тіні, кольору та текстильних матеріалів: волокна, пряжі, тканини, шнурів, ниток).

3. Організація простору за допомогою двох текстильних площин, розташованих між собою паралельно.

1 лекція

1. Технічні можливості тканини, волокна (проклеювання, використання желатину, прошивання, використання нетканних матеріалів).

4. Ансамбль одягу.

1 лекція

Костюм – як образний різновид скульптурної пластики у динаміці, постійному русі. Приклади світової і вітчизняної художньої практики.

5. Об'ємно-просторова текстильна композиція (фігура, макет).

1 лекція

1. Виникнення об'ємно-просторової текстильної скульптури (Абаканович) другої половини ХХ століття.

6. Об'ємно-просторова текстильна композиція. Завершення.

1 лекція

1. Новації у мистецтві текстилю – друга половина ХХ століття. Розширення поняття «текстиль» за рахунок нетрадиційних матеріалів або нетрадиційних технік виконання.

6. Теми лабораторних занять (86 години)

Методи оцінювання

Тема 1. Аплікація. Декоративне панно. Розміри 50×50 см.

Завдання виконується в матеріалі в техніці «аплікація» на основі інтерпретації рослинного мотиву (пейзажу). Композиція передбачає організацію площини фактурними матеріалами (тканинами).

Тема 2. Рельєфно-фронтальне декоративне панно.

Робота над рельєфно-орнаментальними композиціями є перехідною формою від площинного до об'ємно-просторового мислення. Одні й ті самі геометричні форми можуть справляти різне враження залежно від їх розташування та модифікації. При їх побудові необхідно використовувати такі засоби композиційно-художньої виразності як світлотінь, ритм, рапорт, фактура, текстура.

У завданні мають бути вирішені такі питання як взаємозв'язок, підпорядкованість і гармонія подібних об'ємних форм на площині.

Структура створюється на основі поєднання різноманітних контрастних форм – побудова рельєфно-фронтальної композиції на основі трансформації зразків народного мистецтва (народне ткацтво, елементи орнаменту, вишивка, писанка, витинанка, кахлі, народний розпис тощо). Використовуючи фактурні матеріали та рельєф, слід навчитися гармонійно поєднувати їх з основною масою форми.

Тема 3. Організація простору за допомогою двох текстильних площин, розташованих між собою паралельно.

Завдання полягає в організації простору за допомогою двох текстильних площин, які паралельно розташовані між собою на певній відстані одна від одної. Вирішення проблеми ілюзорного та реального прориву простору за рахунок фізичних (світло, колір) та пластичних (система переходів низького та високого рельєфу, зв'язок двох площин) особливостей.

Тема 4. Ансамбль одягу.

Примірні об'ємні структури є перехідним завданням від фронтально-рельєфних композицій. У даному завданні вирішуватимуться взаємозв'язок, підпорядкованість і гармонія об'ємних форм як єдиного цілого. Особлива увага звертається на виділення «фасаду». Однак об'ємну структуру треба так організувати, щоб гармонійна залежність форми була відчутною і при круговому огляді.

Тема 5. Об'ємно-просторова текстильна композиція (фігура, макет).

Сучасна текстильна композиція зробила великий крок від класичного площинного твору через фактурно-рельєфний до самостійних текстильних об'ємів, котрі можуть постійно знаходитися в інтер'єрі або бути мобільними пересуваючись в його просторі.

Дане завдання полягає у створенні композиції, яка обумовлює організацію та гармонізацію форми, і виявляє пропорції зорової необхідності, яка включає наступні поняття: рівновага, центр тяжіння, виразність, імпровізація в композиції.

Виконується об'ємно-просторова композиція за мотивами біоформ, архітектури, елементів народного мистецтва, музичних або літературних творів тощо, за рекомендацією викладача.

Тема 6. Об'ємно-просторова текстильна композиція. Завершення.

В творах декоративно-прикладного мистецтва організації форми, кольору та фактури належить чільне місце. Об'ємна структура створюється на основі поєднання контрастних форм, фактур, матеріалів. Слід звернути увагу на цілісність форм, виділення акценту та гармонійного поєднання всіх складових частин композиції в єдине ціле.

7. Завдання для самостійної роботи (220 годин)

С е м ес тр	Перелік завдань	Кількі сть годин	Фор ма конт рол ю
3- й се м ес тр	1. Аплікація. Декоративне панно. 1.2. Робота над ескізами. 1.3. Підготовка тканин. 1.3. Підготовка окремих елементів з тканини – частин композиції. 1.4. Наклеювання окремих деталей.		
4- й се м ес тр	2. Рельєфно-декоративне панно. 2.1. Робота над ескізами. 2.2. Підготовка тканини, проклеювання. 2.3. Робота над окремими елементами композиції.		
5- й се м ес тр	3. Організація простору за допомогою двох текстильних площин, розташованих між собою паралельно. 3.1. Робота над ескізами. 3.2. Підготовка тканин. 3.3. Вибір додаткових матеріалів. 3.4. Виготовлення окремих частин композиції. 3.5. Монтування.		
6- й се м ес тр	4. Ансамбль одягу. 4.1. Робота над ескізами. 4.2. Опрацювання літературних джерел. 4.3. Вибір матеріалу та технік виконання. 4.4. Виконання деяких деталей одягу.		
7- й се м ес тр	5. Об'ємно-просторова композиція (фігура, макет). 5.1. Опрацювання літературних джерел. 5.2. Робота над ескізами. 5.3. Вибір матеріалу та технік виконання. 5.4. Підготовка тканин. 5.5. Робота над виконанням деталей композиції в різних текстильних техніках.		
8- й се м ес тр	6. Об'ємно-просторова композиція. Завершення 6.1. Вибір об'ємної форми. 6.2. Виконання елементів композиції в техніці розпису по тканині. 6.3. Монтування.		

8. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Об'ємну творчу уяву студентів слід розвивати на асоціативній основі, багатий матеріал для якої дають навколишні форми та твори мистецтва. Емоційно-художнє начало і раціонально-логічне мислення студентів у творчому процесі умовно можна поділити на три основних етапи:

1. уявлення конкретного завдання в просторі та об'ємі;
2. вироблення ідеї та асоціативне переосмислення об'єкту, ескізування;
3. реалізація ідеї у фактурному матеріалі. Практичні вправи розвивають творчу фантазію, художньо-естетичну культуру студента.

9. Рейтингова система оцінювання знань

I. Обов'язкові завдання:

1. Відвідування практичних занять	- 10 балів
2. Робота над ескізами	- 20 балів
3. Грамотна реалізація задуму	- 18 балів
4. Залік, іспит	- 30 балів
Всього:	78 балів

II. Додаткові завдання

1. Поетапне вчасне виконання роботи в матеріалі	- 20 балів
2. Дострокове складання заліку	- 4 бали
Всього:	24 бали

III. Заохочувальні завдання

1. Участь у виставках	- 9 балів
1. Аналіз художніх виставок	-1 бали
Всього:	10 балів
Загальна кількість:	110 балів

Критерії оцінки знань і вмінь студентів в національній, ECTS та рейтинговій системах оцінювання з дисципліни «Пластика/художній текстиль» за I-й - IV-й змістові модулі для отримання оцінки підсумкового контролю – ІСПИТУ.

Шкала РДГУ	Шкала ECTS	Оцінка підсумкового контролю
90-100	A	без складання заліку
82-89	B	без складання заліку
75 - 81	C	без складання заліку
67 - 74	D	складання заліку
60 – 66	E	складання заліку
35 – 59	FX	повторний курс
1 - 34	F	відрахування

За результатами всіх набраних балів з модулів даної дисципліни кожному студенту групи виставляється рейтингова оцінка за шкалою РДГУ, за чотирьохбальною національною шкалою і шкалою ECTS. Студенти, які не набрали відповідну кількість балів для отримання «задовільної» оцінки і не виконали всі види обов'язкової навчальної роботи до іспиту не допускаються. Іспит вони можуть скласти лише після того, як виконають у певному об'ємі, визначеному викладачем, всі обов'язкові види навчальної роботи.

10. Загальні вимоги до переглядів, заліків та іспитів

- a. Композиційна побудова/знання законів та правил композиції.
- b. Розуміння поняття «площина», «рельєф», «об'єм» в текстилі.
- c. Новизна думки, нетрадиційне використання матеріалів та технік виконання робіт.
- d. Вибір відповідної техніки та матеріалу для повного розкриття задуму.
- e. Викінчення, оформлення роботи до перегляду, для об'ємно-просторових робіт – знайдене місце в просторі (освітлення, плановість).

11. Основна література

1. Михайленко В.Є., Каценко А.В. Природа, геометрія, архітектура. – К.
2. Сидорович С.Й. Художнє ткацтво Західних областей УРСР. – К.: Наукова думка, 1979, 153 с.
3. Запаско Я.П. Українське народне мистецтво. – К.: Мистецтво, 1973.
4. Велигоцька Н.І. Марія Приймаченко. Альбом. – К.: Мистецтво, 1989.
5. Українське народне мистецтво. Вбрання. – К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної культури УРСР, 1961.
6. Sigrid Wortman Weltge. Bauhaus textiles. – London: Thames and Hudson. 1998, 208с.
7. Frank János. Az eleven textil. – Budapest: Corvina Kiadó, 1980. – 136с.
8. Sigrid Wortman Weltge. Bauhaus textiles. London: Thames and Hudson, 1993.
9. Печенюк Т. Кольорознавство. – К.: Грані-Т, 2009.
10. E.M. Poradowska-Werszler. Galeria Tkacka na Jatkach we Wroclawiu. 1978–2008. Wroclaw: GRAFIKON, 2009.
11. Андрій Бокотей. Альбом / Упор. М. Царик, Т. Кулешник. – К.: Оранта, 2008.
12. Теодозія Бриж. Скульптура. Графіка / Автор-упор. Євген Безніско. – Львів: Українська академія друкарства, 2014.
13. C. Tatham. J. Seaman. Fashion. Design. Drawing. Course. – London: Thames&Hudson, 2006.
14. Ph. Garner. Eileen Gray. Designer and Architect. – Koln: Taschen, 1993.
15. Ch&P Fiell. Design. XX. – Koln: Taschen, 2001.
16. Wlodzimierz Cygan. Альбом. – Lodz: PRINT Extra Drukarnia s.c., 1998.
17. L. Kybalova. Das grosse Bilderlexikon der Mode. – Artia Prag^ VEB Verlag der Kunst Dresden, 1981.

Додаткова література

1. Francesc Miralles. Maria Asuncion Raventos. – Barsełona: La gran enciclopedia vasca, 1984.
2. Lietuvas gobelenas. – Vilnius: Vaga, 1983.
3. Henry Moore. – BBC TWO. 1998. – 160 с.
4. .
5. Kybalova Ludmila. La dentelle contemporaine. – Praque: Odeon, 1981. – 91 с.
6. .
7. Gutkowska-Rychlewska Maria. Historia ubiorow. – Wroclaw. 1968, 960 с.